

вирішувати проблеми удосконалювання та розвитку як свого суспільства, так і всього людства, активно володіє своїм соціальним оточенням [4].

Особистість є зрілою тоді, стверджує М. Драганов, коли вона може бути вже повноцінним суб'єктом соціальної діяльності. А це передбачає як стабільну єдність її ціннісних орієнтацій і активну взаємодію з довкіллям, так і її здатність до узгоджених дій на основі конвенційних норм. Крім того, це означає усвідомлення нею, що своє майбутнє людина створює своєю сьогоденною діяльністю, усвідомлення здатності брати на себе відповідальність і здійснювати самоконтроль, а також усвідомлення своїх біофізіологічних і економічних передумов для відносно самостійного включення у систему суспільних стосунків.

Характеристики зрілої особистості (або особистісної зрілості) подані у диспозиційній теорії особистості Г. Оллпорта, з позиції якого зріла людина має широкі межі «Я» і може подивитися на себе «з боку»; вона здатна до теплих, сердечних соціальних стосунків, виявляє співчуття і терпимість; демонструє емоційну саморегуляцію й самосприйняття, не озлоблюється внутрішньо і не стає жорстокою; реалістично сприймає світ, має досвід і свої уподобання, не перекручує факти й прагне досягнення особисто значущих і реалістичних цілей; здатна до самопізнання, володіє почуттям гумору, має чітке уявлення про власні сильні сторони й слабкості; володіє життєвою філософією; системою цінностей, які надають значущості і сенсу практично усьому, що робить людина [3, с. 289].

Таким чином, тільки зріла особистість яка прагне реалізувати свої цілі, знає свої сильні та слабкі сторони, вміє брати на себе відповідальність та самостійно вирішувати різні життєві завдання зможе в певній мірі реалізувати себе в європейському просторі.

Список використаних джерел:

1. Деркач А.А. Субъектные феномены: акмеологический подход. – М.: Изд-во РАГС, 2010. – 240 с.
2. Кон И.С. Социальная психология. – М., 1999. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности. – М., 1996.
3. Семенов М.Ю. Особенности отношения к деньгам людей с разным уровнем личностной зрелости. – <http://selfmoney.narod.ru/semen.htm>.
4. Слободчиков В.И., Исаев ЕМ. Психология развития человека. – М., 2002. – 198с.

Акцентуації характеру у старшокласників з різним рівнем успішності навчання

Андріященко Ю.В., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: доктор психологічних наук, професор Хохліна О.П.

Загострені риси характеру виступають детермінуючим фактором багатьох поведінкових актів суб'єкта, їх успішності. Будь-яка риса характеру людини, являючи собою певний стійкий стереотип поведінки, має різну кількісну міру вираженості; коли ж міра вираженості риси характеру доходить крайньої межі, то виникає так звана акцентуація характеру. Акцентуації є «ахілєсовою п'ятою» людини, яка проявляється у певних ситуаціях. Наше теоретико-емпіричне дослідження

спрямовувалося на з'ясування зв'язку акцентуацій характеру з успішністю їх навчання.

На теоретичному етапі дослідження було визначено сутність поняття характеру та його акцентуації. На емпіричному етапі, для визначення акцентуацій рис характеру старшокласників було використано тест-опитувальник Х. Шмішека «Діагностика типів акцентуацій рис характеру за К. Леонгардом» та метод аналізу шкільної документації для визначення рівня успішності навчання. Дослідною роботою було охоплено 20 учнів 11 класу Броварської гімназії ім. С.І. Олійника.

Було виявлено, що 50% тих, хто навчається в 11 класі, мають середній рівень успішності навчання, 40% учнів мають високий рівень навчання, і незначна кількість школярів (10%) навчаються на низькому рівні. Ілюстративно дані представлено на Рис. 1.

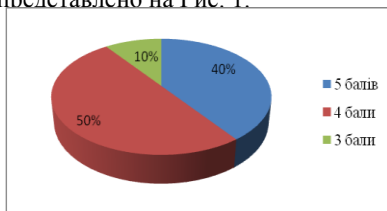

Рис. 1. Дані про рівень успішності навчання старшокласників

Отримані дані щодо акцентуацій характеру у досліджуваних представлено на Рис. 2.

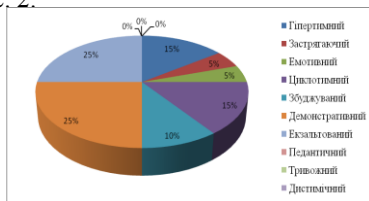

Рис. 2. Дані про типи акцентуацій характеру старшокласників

Наведені дані демонструють, що переважаючими в учнів є демонстративний та екзальтований типи (кожен має по 25%). Інші типи акцентуацій характеру у досліджуваних представлено меншою мірою (від 15 до 5%). У жодного з учнів не було виявлено педантичного, тривожного та дистимічного типів акцентуацій характеру.

Співставлення даних щодо типу акцентуацій характеру старшокласників та рівнем успішності їх навчання (див. Таблиця 1), показало наявність високого рівня зв'язку між низьким рівнем навчання та гіпертичним типом акцентуацій характеру. Також виявлено зв'язок між середнім рівнем успішності навчання старшокласників та екзальтованим типом акцентуацій характеру (на виразному рівні) та з демонстративним типом (на низькому рівні). Високий рівень успішності навчання пов'язаний на низькому рівні з циклотимним та демонстративним типами акцентуацій.

Таблиця 1

Співставлення даних щодо типу акцентуацій характеру старшокласників та рівнем успішності їх навчання (%)

Рівень успішності навчання	Типи акцентуацій характеру									
	Гіпертимний	Застягаючий	Педантичний	Емотивний	Тривожний	Циклотимний	Збуджуваний	Дистимічний	Демонстративний	Екзальтований
Високий	14,3	14,3				28,6	14,3		28,6	
Середній				9,1		9,1	9,1		27,3	45,5
Низький	100									

Таким чином, результати дослідження показали наявність зв'язку успішності навчання старшокласників з наявними у них особливостями характеру, зокрема акцентуаціями характеру, що мають певні поведінкові прояви. Зокрема, як показують дані, веселість, балакучість, енергійність, самостійність, прагнення до лідерства, ризику, авантюри, ігнорування зауважень та покарань реагують на зауваження, що притаманне особам з гіпертимним типом акцентуацій, заважають успішності навчання молоді. Отже, знання про наявні в особи акцентуації, усвідомлення нею позитивних та негативних проявів є важливою умовою регулювання своєї поведінки та досягнення бажаних результатів суспільно-значущої в сучасних соціально-економічних та політичних умовах діяльності.

До проблеми дослідження самоактуалізації молоді у професійній сфері

Гордієнко К.О., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: доктор психологічних наук, професор *Хохліна О.П.*

Сучасні тенденції євроінтеграції зводять проблему розвитку особистості та підвищення рівня кадрового забезпечення в ранг пріоритетних завдань. В умовах соціально-економічних змін посилюється увага до проведення в Україні освітніх реформ, які свідчать про принципово нові вимоги до професійної підготовки молодих фахівців. Однак, вирішення проблем людини в правовому аспекті потребує розв'язання й проблем суто психологічних. Однією з таких є проблема методики вивчення самоактуалізації молоді у професійній сфері, яка на сьогодні залишається недостатньо розробленою. Це зумовило проведення дослідження, спрямованого на розроблення методики дослідження професійної самоактуалізації як засобу підвищення адаптованості студентів.

Дослідження проблеми потребує передусім розкриття її змісту. Це передбачає теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури з таких питань, як суть самоактуалізації та професійної самоактуалізації з